

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۳ با دقت در ترجمه آیه که می‌فرماید: این عقوبت به خاطر کردار پیشین شماست «قدمت ایدیکم» و نیز به خاطر آن است که خداوند هرگز به بندگان ظلم و ستم نمی‌کند «لیس بظلام للعبید» لذا درمی‌یابیم که پاداش و کیفر الهی عادلانه و براساس اعمال ارادی و اختیار و آگاهانه خود انسان است.
- ۲ - گزینه ۳ اختیار، که به معنای توانایی بر انجام یک کار و یا ترک آن است، یک حقیقت وجدانی است و هر انسانی آن را در خود می‌یابد و می‌بیند که شبانه‌روز در حال تصمیم گرفتن برای انجام یک کار یا ترک آن است. حتی کسی که اختیار را در سخن یا بحث انکار می‌کند، در عمل از آن بهره می‌برد و آن را اثبات می‌کند.
- ۳ - گزینه ۳ در آیه‌ای که در سوال آمده ابتدا به هدایت‌گری انسان اشاره شده است (جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ) سپس گفته شده که انسان دارای اختیار است و تصمیم اوست که یا به سود او یا بر علیه او رقم می‌خورد (فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا) / گزینه ۳ اصلاً مربوط به این آیه نمی‌باشد.
- ۴ - گزینه ۲ در این قسمت گفته شده که انسان دارای اختیار است و تصمیم اوست که یا به سود او یا بر علیه او رقم می‌خورد و این بستگی به این دارد که از راهنمایی خدا که در قبل آمده است (قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ) بهره برده باشد یا خیر.
- ۵ - گزینه ۱ اعتقاد به خدایی حکیم که با حکمت خود جهان را خلق کرده و اداره می‌کند، این اطمینان را به انسان می‌دهد که همه وقایع و رخدادهای جهان، تحت یک برنامه سامان‌دهی شده و غایتمند انجام می‌گیرد و نه اتفاقی و بی‌هدف. کسی که معتقد به حاکمیت چنین خدایی است، هرچند خودش از شناخت علت بسیاری از حوادث و رخدادهای جهان عاجز است، اما مطمئن است که هر حادثه‌ای هدف معین و مشخصی دارد و از سر تصادف، غفلت یا ندانم کاری رخ نمی‌دهد.
- قطره‌ای کز جویباری می‌رود
از پی انجام کاری می‌رود
- ۶ - گزینه ۳ اعتقاد به خدای حکیم، این اطمینان را به آدمی می‌دهد که جهان خلقت حافظ و نگهبانی دارد که در کار او اشتباه نیست. به عبارت دیگر، کشتی جهان ناخدایی دارد که به موجب علم و قدرت ناخدا، هیچ‌گاه غرق و نابود نخواهد شد. (این عبارت به آیه «إِنَّ اللَّهَ يُسَيِّرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا...» اشاره دارد.)
- ۷ - گزینه ۴ اعتقاد به خدای حکیم، این اطمینان را به آدمی می‌دهد که جهان خلقت حافظ و نگهبانی دارد که در کار او اشتباه نیست. به عبارت دیگر، کشتی جهان ناخدایی دارد که به موجب علم و قدرت ناخدا، هیچ‌گاه غرق و نابود نخواهد شد.
- ۸ - گزینه ۱ انسان خداشناس می‌داند که فقط با زندگی در یک جهان قانونمند، که پشتوانه آن علم و قدرت خداست، وی امکان حرکت و فعالیت دارد، زیرا با زندگی در چنین جهانی است که او می‌تواند قوانین حاکم بر جهان هستی و خلقت را بشناسد و برای رفع نیازهای خود از آنها استفاده کند و به هدف‌های خود برسد. به عبارت دیگر، او در جهانی زندگی می‌کند که قدر و قضای الهی بر آن حاکم است.
- ۹ - گزینه ۳ مخلوقات جهان، از آن جهت که خدای متعال با علم خود، اندازه، حدود، ویژگی، موقعیت مکانی و زمانی آنها را تعیین می‌کند، مقدر به تقدیر الهی هستند و از آن جهت که با فرمان و حکم و اراده الهی ایجاد می‌شوند، به قضای الهی وابسته‌اند. پس اینکه می‌گوییم قدر و قضای الهی بر جهان حاکم است، به این معناست که نقشه جهان با همه موجودات و ریزه‌کاری‌ها و ویژگی‌ها و قانون‌هایش از آن خدا و از علم خداست و اجرا و پیاده کردن آن نیز به اراده خداست. به همین دلیل، نه در نقشه جهان نقصی هست و نه در اجرا و پیاده کردن آن.
- ۱۰ - گزینه ۲ خداوند درباره قدر و قضای الهی و این قانونمندی تخلف‌ناپذیر و استوار مثالی می‌زند و می‌فرماید: «لَا السَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا، أَنْ لَا تَدْرَكَ الْقَمَرَ، وَ لَا اللَّيْلُ سَابِقَ النَّهَارِ، وَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ»
- ۱۱ - گزینه ۲ در بحث مسئولیت‌پذیری بعنوان یکی از شواهد وجود اختیار آمده است که: هرکدام از ما خودمان را مسئول کارهای خود می‌دانیم و اگر به کسی زیان رسانده‌ایم، آن را جبران می‌کنیم... و بیت «هیچ گویی سنگ را فردا بیا / ورنیایی من دهم بد را سزا، / هیچ عاقل مر کلوخی را زند؟ / هیچ با سنگی عقابی کس کند،
- ۱۲ - گزینه ۲ * خداوند درباره قدر و قضای الهی و این قانونمندی تخلف‌ناپذیر و استوار مثالی می‌زند و می‌فرماید: «و لَا السَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تَدْرَكَ الْقَمَرَ وَ لَا اللَّيْلُ سَابِقَ النَّهَارِ وَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ»
- ۱۳ - گزینه ۱ با توجه به آیه «ذلک بما قدمت ایدیکم» این عقوبت به خاطر کردار پیشین شماست و در ادامه بیان می‌کند و نیز به خطر آن است که خداوند هرگز به بندگان ستم نمی‌کند «ان الله لیس بظلام للعبید»
- ۱۴ - گزینه ۲ در بحث مسئولیت‌پذیری بعنوان یکی از شواهد وجود اختیار آمده است که: هرکدام از ما خودمان را مسئول کارهای خود می‌دانیم و اگر به کسی زیان رسانده‌ایم، آن را جبران می‌کنیم... و بیت «هیچ گویی سنگ را فردا بیا / ورنیایی من دهم بد را سزا، / هیچ عاقل مر کلوخی را زند؟ / هیچ با سنگی عقابی کس کند،
- ۱۵ - گزینه ۱ دقت کنید که تقدیر چیزی و رای قانون‌مندی جهان نیست بلکه همان قانون‌مندی جهان خلقت است.
- ۱۶ - گزینه ۳ قضا و قدر همان مهندسی عالم است که توسط انسان قابل یافتن و بهره‌گیری است نه چیزی فراتر از آن که سبب لغو قوانین انسانی باشد.
- ۱۷ - گزینه ۲ دقت داشته باشید که نقشه عالم همان قدر و اجرا و آفرینش این نقشه همان قضای الهی است. تنها گزینه‌ای که به این نکته به درستی اشاره کرده است همان گزینه ۲ است.
- ۱۸ - گزینه ۳ اینکه آب ویژگی‌هایی دارد به قدر و اینکه خدا آن را خلق کرده به قضا الهی مربوط است. اینکه ما اختیار بهره‌گیری از آن را داشته باشیم همان قدر الهی به‌شمار می‌رود.
- ۱۹ - گزینه ۴ این حرکت ایشان نشان داد که قضا و قدر برای ما قابل دریافت است و همان قوانین عالم به‌شمار می‌رود و باید از آن بهره‌گیریم و متناسب با آن اعمال اختیار کنیم.
- ۲۰ - گزینه ۱ در گزینه ۱ بیان شده است که قوانین عالم دقیق و پابرجاست و همواره بر قرار است چنانکه ماه و خورشید همواره بر مدار خویش حرکت کرده و از تقدیر خویش تخطی نمی‌کنند.
- ۲۱ - گزینه ۳ اینکه انسان دارای اختیار باشد از تقدیرات الهی است یعنی خدا مقدر کرده انسان با اختیار عمل کند و این ویژگی برای او ذاتی است.
- ۲۲ - گزینه ۲ مواردی که در سؤال بیان شده است به ترتیب مربوط به موارد گزینه ۲ است.
- ۲۳ - گزینه ۲ اینکه انسان بتواند خود را از ریزش دیوار کج نجات دهد بیانگر اختیار انسان است که در آیه ۲ بیان شده است.
- ۲۴ - گزینه ۱ این آیه چون به حکم و فرمان الهی اشاره کرده است پس اجرا نقشه و ویژگی‌های عالم است و تحت قضای الهی به‌شمار می‌رود.
- ۲۵ - گزینه ۲ سنجش جوانب ← تفکر و تصمیم، پذیرفتن عواقب عمل ← مسئولیت‌پذیری
- ۲۶ - گزینه ۳ در علل طولی: گاهی تاثیر چند عامل در پیدایش یک پدیده این گونه است که یک عامل در عامل دوم اثر می‌گذارد (تاثیرگذاری عوامل مقدم بر موخر) - اراده انسان در طول اراده خداست و با آن منافات ندارد.
- ۲۷ - گزینه ۱ بررسی گزینه‌ها:

الف) غلط است.

ب) غلط است.

ج) صحیح است.

(د) غلط است.

۲۸ - گزینه ۴ همه موارد صحیح است.

۲۹ - گزینه ۴ ترجمه آیه در سؤال: «این (عقوبت) به خاطر کردار پیشین شماست و نیز به خاطر آن است که خداوند هرگز به بندگان ستم نمی‌کند،

با توجه به ترجمه آیه فوق «سرنوشت اخروی انسان (عقوبت) نتیجه و بازتاب اعمال و کردار پیشین اوست که در دنیا انجام داده است و هرکس مسئول سرنوشت خویش است.

۳۰ - گزینه ۳ ترجمه آیه «قد جاءکم بصائر من ربکم، بیان‌گر این نکته است که خداوند دلایل روشن خود را برای انسان می‌فرستد و این انسان است که ابتدا تفکر می‌کند و جوانب کار را می‌سنجد و از میان چند راه یکی را انتخاب می‌کند. این بیان‌گر «تفکر و تصمیم» و از دلایل اختیار در انسان است.

۳۱ - گزینه ۱ تردید در امور ← تفکر و تصمیم

خجلت و آزر ← احساس رضایت یا پشیمانی

پذیرش آثار و عواقب عمل ← مسئولیت‌پذیری

۳۲ - گزینه ۱ پیرامون ما و جهان ما تحت یک برنامه ساماندهی شده و غایبند است که از مجموعه قضا و قدر الهی متفاوت تشکیل شده است. انسان با اختیار خود و قدرت عقل خود می‌تواند یکی از این قضاها و تقدیرها را بپذیرد. لذا از مطلق قضا نمی‌تواند فرار کند، اما می‌تواند با بهره‌گیری از قدرت عقل و اختیار خود، از یک قضای الهی خاص (مثلاً فرو ریختن دیوار) به یک قدر الهی پناه ببرد.

۳۳ - گزینه ۴ اعتقاد به خدای حکیم این اطمینان را به آدمی می‌دهد که جهان خلقت حافظ و نگرهبانی دارد که در کار او اشتباه نیست. این بینش به انسان اطمینان خاطر می‌دهد که می‌تواند در این جهان از قدرت اختیار خود بهره ببرد.

۳۴ - گزینه ۱ انسانی که قضا و تقدیر الهی متناسب با آن را بشناسد، تصمیم می‌گیرد و دست به انتخاب مناسب‌تری می‌زند. نقشه جهان (قدر الهی) با همه موجودات و ریزه‌کاری‌ها و ویژگی‌ها و قانون‌هایش از آن خدا و از علم خداست.

دلیل رد گزینه‌های «۳ و ۴»: اعتقاد به خدای حکیم به انسان اطمینان خاطر می‌بخشد، نه صرفاً دانستن قضا و قدر الهی؛ دلیل رد گزینه‌های «۲ و ۳»: اراده الهی منشأ قضای الهی است، نه قدر الهی.

۳۵ - گزینه ۱ انسانی که قضا و تقدیر الهی متناسب با آن را بشناسد، تصمیم می‌گیرد و دست به انتخاب مناسب‌تری می‌زند. نقشه جهان (قدر الهی) با همه موجودات و ریزه‌کاری‌ها و ویژگی‌ها و قانون‌هایش از آن خدا و از علم خداست.

دلیل رد گزینه‌های «۳ و ۴»: اعتقاد به خدای حکیم به انسان اطمینان خاطر می‌بخشد، نه صرفاً دانستن قضا و قدر الهی؛ دلیل رد گزینه‌های «۲ و ۳»: اراده الهی منشأ قضای الهی است، نه قدر الهی.

۳۶ - گزینه ۱ ریشه معرفتی این پندار، کج‌فهمی از توحید ربوبی به این معناست که موجودات و مخصوصاً انسان قدرت تدبیر ندارند؛ یعنی ما هیچ کاره‌ایم و خداوند همه کاره است. اگر قرار باشد بمیریم، می‌میریم و حرکت ما هیچ فایده‌ای ندارد.

۳۷ - گزینه ۲ تخلف‌ناپذیری به معنای خارج نشدن موجودات از دایره قوانین هستی، از ترجمه آیه «نه خورشید را سزد که به ماه برسد، ...» قابل برداشت است.

۳۸ - گزینه ۲ آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ يُبْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْ تَزُولَا وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أَمْسَكُنَا مِنْ أَدْحٍ مِنْ بَعْدِهِ» همانا که خداوند نگه می‌دارد آسمان‌ها و زمین را از اینکه نابود شوند؛ و اگر بخواهند نابود شوند؛ کسی نمی‌تواند آنها را حفظ کند مگر خود خداوند، بیانگر نگرهبانی خداوند از جهان است که مربوط به تدبیر امور جهان بوده و توحید در ربوبیت را می‌رساند. این آیه به ویژگی پایداری جهان و نگرهبانی خدا اشاره دارد که به ترتیب بیانگر قدر و قضای الهی است.

۳۹ - گزینه ۱ وابستگی کار انسان به اراده خود و اراده خداوند ← سخنی درست

مبنای سخن ← قبول علل طولی ← اراده انسان در طول اراده خدا

← حاکی از تقدیر خداوند